

”Enriching Cultural Life in Waldorf Schools”

Så löd temat på en föräldrakonferens i Waldorfskolan i Aberdeen Skottland lördagen den 22 september 2001. Skottland bildade en nationell föräldraförening förra året på initiativ av en grupp föräldrar från samtliga skotska waldorfskolor, inspirerade av en kurs som Laila Pietsch från SFWF höll samma år. Därför var nu föräldrar från SFWF inbjudna till denna konferens och på SFWFs vägnar åkte Ann-Mari Ringström och Birna Björnsdóttir. Laila Pietsch var inbjuden som föredragshållare av den skotska föräldraföreningen PAWS.

Konferensen startade på fredagskväll med en så kallad social evening. Föräldrarna bjöd på mat och dryck och vi umgicks och samtalande lite allmänt och lärde känna varandra. Lördagen började med en inledning av Laila som handlade om frihet jämlikhet och broderskap. Sedan arbetade man i olika ”workshops” hela dagen, ledda av Jan Swann som kommer från ”The Fellowship”, som är waldorfskolefederationen motsvarighet i Storbritannien. Vi hade arbetsgrupper, diskussioner och övningar som var mycket givande och hela dagen förlöpte under intensivt arbete. Det fanns både föräldrar och lärare på plats. Efter konferensen fick vi möjlighet att prata med en rad olika föräldrar och få insyn i situationen för Waldorfskolorna i Skottland och då särskilt skolan i Aberdeen.

Det finns fyra Waldorfskolor i Skottland

- ◆ Den äldsta är R. Steiner School of Edinburgh, grundad 1939, med 300 elever i klass 1-12.
- ◆ Aberdeen Waldorf School startade 1977 och har 140 elever i klass 1-10.
- ◆ Glasgow Steiner School startade 1988 och har 65 elever.
- ◆ Den fjärde skolan är Moray Steiner School i Forres vid kusten ca 200 km nordväst om Aberdeen, grundad 1985 med 90 elever och klass 1-8. Efter en existentiell kris för några år sedan när många lämnade skolan, har den expanderat otroligt mycket.

Waldorfskolorna i Skottland och övriga Storbritannien får inga pengar av staten, liksom alla andra privatskolor i landet. Detta innebär att skolan finansieras genom föräldraavgifter. Föräldrarna måste lämna inkomstuppgift och utifrån det räknas avgiften från en skala, ett så kallad ”matrix-system”. Många föräldrar anser att detta är ett kränkande system, eftersom man måste uppge hela familjens ekonomiska situation, vilket tyvärr har kommit att innebära att de som betalar högst avgift kan bli favoritiserade, eftersom uppgifterna läcker ut i skolan. Detta innebär också att elever får sluta skolan om föräldrarna inte kan betala eller blir efter med betalningen. Föräldrarna känner också att de betalar skatt en gång till. Detta system gör tröskeln till skolan onödigt hög och man tror att det är avskräckande för nya föräldrar. Genomsnittsavgiften är ca 2.200 pund (ca 33.000 sek) per läsår/elev och taket är ca 5.000 pund (ca 75.000 sek) per läsår/elev. Lärarna vid skolan betalar ingen avgift för sina barn. Lärarlönen är ca 12.000 pund (180.000 kr) om året.

Moray Steiner School har gått ifrån detta system och använder sig av en enhetsavgift som blir högre ju högre upp i klasserna man kommer. De som vill och kan betala mer gör det, och de

pengarna går till en fond som är till för de föräldrar som inte kan betala hela avgiften. Detta fungerar utmärkt och har inneburit en rejäl ökning av elevantalet.

Skolstarten är vid 5 års ålder i Skottland, men i Waldorfskolan börjar man vid 6 år. Det finns en "Nursery" för 3-4 års ålder, "Kindergarten" för 4-6 år och sedan börjar man skolan i klass 1. Privatskolor inspekteras inte av myndigheterna. "The Fellowship" har heller ingen inspektionsskyldighet mot Waldorfskolorna. Det råder brist på utbildade Waldorflärare.

Skottland har en motsvarighet till **SFWF**, "Parents Association of Waldorf Schools in Scotland" – **PAWS**. De har som sagt funnits sedan förra året och startades av en liten grupp föräldrar från alla fyra waldorfskolorna inspirerade av vår modell. Styrelsen består av en representant från varje skola. Men svårigheterna är att alla skolorna inte har en lokal föräldraförening, så de har haft lite svårt att hitta former för sitt arbete ute i skolorna. Men viljan och entusiasmen finns där och de är mycket intresserade av ett internationellt samarbete med andra Waldorfskolor och föräldraföreningar.

Nu till skolan i Aberdeen. Den låg underbart fint med utsikt över vackra åkrar och kullar med frisk luft och oändliga möjligheter till fysisk aktivitet och miljöinlärning. Man kunde skymta hästar och det fanns gott om fåglar och andra djur. Skolbyggnaden var ett gammalt sjukhus med högt i tak och ljusa utrymmen, och innan waldorfskolan kom dit fanns den amerikanska skolan där. Men det behövs fortfarande en hel del reparationer och underhåll och det var rätt kallt inomhus!

Skolan har en styrelse med fyra föräldrar och tre lärare och en utomstående sekreterare som har rösträtt. Det är styrelsen som är arbetsgivare. Det finns ett kollegium men där är inte alla lärare med, endast en liten del deltar i konferenserna. Inom kollegiet finns en ansvarsgrupp – "Management group" - som består av kollegiets ordförande, skolans styrelseordförande och styrelsens sekreterare. De bestämmer om det mesta i skolan, t.ex. avgiften och att alla föräldrar måste lämna inkomstuppgift osv. Skolan har också ett nära samarbete med Camphill, som grundades just i Aberdeen på trettioalet. Man upplever det som ett problem att skolan bara går till klass 10, vilket innebär att eleverna måste gå vidare till gymnasiet för att få examen. Det finns också en ambition att förstärka skolan underifrån, dvs få fler barn till lekskolan och även utöka antalet lekskolor.

Skolan i Aberdeen har ännu ingen föräldraförening, men man arbetar på att få till en sådan. Ansvarskännande föräldrar har sökt stöd hos de svenska föräldrarna för att de känner att vi har ett bra fungerande föräldranät. Även det faktum att Sverige har infört skolpeng till friskolor gör att de vill behålla och utvidga kontakten med SFWF.

Under många intensiva och givande samtal med inbjudna föräldrar och lärare försökte vi ge så mycket råd vi kunde. Vi bodde hemma hos Veronica och Bruce Stevens, som varit föräldrar ända sedan skolans första klass. Vi poängterade också att SFWF vill stödja dem och främja ett samarbete så långt det bara går. Det här kan också vara en början till ett nytt internationellt forum för föräldrar som SFWF kan delta i.

Birna Björnsdóttir
Ann-Mari Ringström